

SUNUŞ

Önceki sayı AYHD-8'in yayıma hazırlandığı dönemde Őu üç konu öne çıkmıŐtı: 1 Haziran 2015 yasama seçimleri; Őiddet ve terörizmin yaygınlaŐması; 1 Kasım 2015 seçimleri.

1 Kasım 2015 seçim kampanyası sırasında AK Parti'nin sürekli iŐlediĐi konu, "istikrar" oldu. 7 Haziran seçimlerinde kaybettiği çoğunluğu yeniden elde etmek için Genel Başkan Davutoğlu, "koalisyon hükümetine mecbur bırakmayın bizi, tek başımıza hükümet kurmaya yeterli çoğunluğu verin" teması üzerine "siyasal istikrar" adına sürekli vurgu yaparak seçmenlerden oy istedi.

Nitekim 1 Kasım yasama seçimlerinde AK Parti, beklentisinin çok ötesinde bir oy yüzdesi (%49.50) ve TBMM'de çoğunluk (317 milletvekili) sağlamak suretiyle amacına ulaŐtı.

Ne var ki, AK Parti çoğunluğu ve Hükümeti, artan Őiddet olayları ve yaygınlaŐan terörizmi önleyemedi; tam tersine, terörist saldırılar sonucu ölümler giderek artmaya başladı. Ülke içinde ve dışarıdan sınırlarımıza yönelik saldırıların halkın toplu güvenliği üzerinde ciddi tehlikeler yaratmaya başlaması karşısında, olağanüstü hal veya sıkıyönetim ilanı gibi anayasal önlemlere başvurma yerine, "Őehit ve öldürölen terörist sayısı" arasındaki ters orantı vurgulanmaya başladı. Ölüm makinasına endeksli bir politika, çözümler yerine, güvenlik başta olmak üzere Kürt sorununu giderek derinleŐtirmeye başladı.

"Böyle ortamda anayasa olmaz; önce toplumsal barıŐ sağlanmalı" Şeklindeki kaygıları yansıtan beklentilere karşın, Ocak 2016'da TBMM Başkanlığı altında yeniden –ve bu kez Anayasa Mutabakat Komisyonu adıyla- masaya oturuldu; ancak, iktidar partisi AKP için "başkanlık rejimi", anamuhalefet partisi CHP için ise, "parlamentar rejim" ön Őart olarak gündeme geldi. Bu nedenle, Komisyon'un göreve başlaması ile sona ermesi aynı anda oldu.

Bunun ardından; Cumhurbaşkanı (Külliyeye) ve AK Parti ittifakı çerçevesinde "partizan bir anayasa komisyonu" kurulduğu ve bu heyetin anayasa çalışmasında "başkanlık rejimi"ni hareket eŐiĐi olarak aldığı kamuoyuna duyuruldu. Böyle bir çalışmaya paralel olarak, "partili cumhurbaşkanı" görüşü de dillendirilmeye başladı.

4 Mayıs 2016 akŐamı CB Erdoğan ile BB Davutoğlu'nun 1 saat 40 dakikalık görüşmesi, Türkiye'yi Anayasa Hukuku bakımından yeni bir eşiğe taşıdı. Neden ve nasıl?

Toplantı sonrasında, BB Davutoğlu, AK Parti'yi kongreye götüreceğini ve başkan adayı olmayı düşünmediğini açıkladı. CB ise, "ben o koltuğu kendi-

sine nasıl tevdi ettimse, o da başkasına devreder; kimse makamında baki değildir” anlamına gelen sözleriyle, Hükümeti yenileme iradesini teyit etmiş oldu. Böylece CB, başbakana istifa etme hakkını bile kullandırmadan ve kendisine parti kongresi düzenleme yükümlülüğü yüklemek suretiyle, “örtülü” ve “aşağılayıcı” bir yolla Başbakanı görevden almış oldu.

Anayasa’nın kendisine bu konuda yetki tanımadığı halde 64. Hükümeti tasfiyesi, CB’nin, seçildiği tarihten itibaren “Anayasal mekanizmaların askıya alındığı” şeklindeki sürekli söylemini yeni bir eşiğe taşıdı. Anayasasızlaştırma süreci sürekli bir hal aldı: Başbakanlık ve parti başkanlığı görevini de fiilen CB kendi uhdesine almış oldu. Tamamen anayasa dışı olan bu uygulama, “sürekli anayasal darbe” şeklinde de nitelendirilebilir.

Siyasal açıdan ise; gerek 7 Haziran gerekse 1 Kasım 2015 yasama seçimlerinde “hükümet istikrarı” kavramı, Cumhurbaşkanı ve AK Parti tarafından başlıca propaganda sloganı olarak kullanılmasına karşılık, –hukuki ve siyasi açıdan zorunlu ve gerekli olmadığı halde- 1 yılda üç hükümet, “başkanlık rejimi” için sıkça dillendirilen “hükümet istikrarı” gerekçesini de çöktürmüş bulunuyor.

Osmanlı-Cumhuriyet siyasi ve anayasal mirasının sağladığı birikim ve kazanımlar bir yana bırakılarak, en üst düzey yöneticilerin Türkiye’yi, “Anayasa’ya saygı” (de jure) yerine “fiili durum” (de facto) adıyla “anayasal darbe” sürecine sokmaları kabul edilemez.

Şimdilik, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (İHEB)¹ hatırlatması ve “anayasal demokrasi” mücadelesinin ivme kazanması temennisi ile yetinelim: “insanın zorbalık ve baskıya karşı son çare olarak başkaldırmak zorunda kalmaması için, insan haklarının hukukun egemenliğiyle korunmasının önemli olduğunu,” Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini ilan eder.

İbrahim Ö. Kaboğlu
Haydarpaşa, 19 Mayıs 2016

---

¹ Bkz. İnsan Hakları Evrensel Beyanname, Resmi Gazete: 27 Mayıs 1949.

FOREWORD

Since the editing period of the previous Constitutional Law Journal-8, three subjects came into prominence: the legislative election of 1st June, 2015, a proliferation of violence and terrorism, and the elections of 1st November, 2015.

During elections of 1st November, 2015, AK Party's perpetual argument was "stability". In order to regain the majority that he had lost at elections of 7th June, AK Party's leader Davutoğlu canvassed by emphasising constantly on "political stability", upon the theme "Do not oblige us to have a coalition government, give us the majority of votes which is enough to form a government alone".

Hence, AK Party reached its goal by gaining a voting rate beyond its expectations (49.50 %) and maintaining the majority in Turkish Grand National Assembly (317 members of Parliament).

However, AK Party's preponderance and Government, could not avoid the increasing violence and spreading terrorism; on the contrary, the number of death has started to increase as a consequence of terrorist attacks. When the attacks within the country and from the outside against our borders started to threaten public security seriously, instead of taking constitutional measures such as declaration of a state of emergency or a state of siege, the inverse proportion of number between martyrs and killed terrorists started to be emphasised. The policy focused on a death machine rather than a solution, and deepened the security problem and the Kurdish problem.

Notwithstanding concerns such as "A new constitution can not be established under these circumstances; initially the social peace must be established", in January, 2016 under the leadership of the Turkish Parliamentary Speaker's Office, once again - and this time with the name of Constitution Conciliation Committee - it has come onto the agenda. However, "presidential regime" for ruling party AKP, "parliamentary regime" for main opposition party were at the top of their agendas as prerequisites. Therefore, inauguration and dissolution of the Committee occurred.

Thereafter, within the scope of the alliance of the President of The Republic (Islamic-Ottoman Social Complex) and AK Party, a partisan constitution committee was established and it was declared that this committee has determined a "presidential regime" as its starting point during its preparation of constitution. The idea of "a president who is a member of a political party" has also been expressed in connection with the of preparation of the constitution.

The one hour forty minutes of meeting between Prime Minister Davutoğlu and President Erdoğan on the evening of 4th May, 2016 has brought Turkey to a new place. How and why?

Following the meeting, Prime Minister Davutoğlu, declared that he would take AK Party to the congress and he did not want to be the prime minister any longer. The President confirmed his will to renew the government by the words "As I had handed over the reins to him, he would hand it over to someone else; nobody is everlasting in his armchair". Therefore, the President, discharged the Prime Minister by without letting him to use his right to resign and by imposing on him an obligation to arrange a party congress in an "implicit" and "insulting" way.

Although the Constitutional Law does not empower the President to discharge, his liquidation of the 64th Government, has brought his constant statements such as "Constitutional mechanisms have been suspended" to a new level. The process of non-constitutionalism has become permanent: The President has incorporated the prime ministership and party leadership de facto. This absolutely unconstitutional implementation might be named a "perpetual constitutional strike" as well.

In the terms of politics: as a result of either the 7th June or 1st November elections, the concept of "stability of the government" being used as the main propaganda slogan by the President and AK Party -without being mandatory and necessary in terms of politics – it is said that having three different governments in a year undermines "the stability of government" which is mentioned constantly as an advantage of a "presidential regime".

It is unacceptable that the top authorities lead Turkey to a "constitutional strike" by displacing the accumulation and acquisitions provided by political and constitutional inheritance of Ottoman Republic "de facto" instead of "de jure".

For now, with the reminder of Universal Declaration of Human Rights (UDHR)¹, let us content ourselves with the wish that the struggle for constitutional democracy accelerates: The General Assembly of the United Nations adopted the Universal Declaration of Human Rights in order that "People do not have to rise against tyranny and oppression as a last resort and the importance of protection of human rights by the rule of law".

İbrahim Ö. Kaboğlu

Haydarpaşa, 19th May, 2016

See Universal Declaration of Human Rights,
Official Gazette 27th May, 1949.